

شماره ۲ دوره ۳ تابستان ۱۴۰۲

فصلنامه مدیریت دانش در ورزش دانشگاه آزاد اسلامی واحد سنندج

شناسایی و اولویت‌بندی مقایسه‌ای جرایم اجتماعی بروز یافته در فضاها و اماکن ورزشی کشور به دو روش AHP و TOPSIS

حبیب اکبری نوده^۱، داوود داداش‌نژاد دلشاد^{۲*}، مرتضی براتی^۳

۱- دانشجوی دکتری فقه و مبانی حقوق اسلامی، واحد دامغان، دانشگاه آزاد اسلامی دامغان، ایران. ۲- استادیار، دانشکده حقوق، واحد دامغان، دانشگاه آزاد اسلامی، دامغان، ایران (نویسنده مسئول) ۳- استادیار، دانشکده حقوق، واحد دامغان، دانشگاه آزاد اسلامی، دامغان، ایران.

dadashnejaddavood@yahoo.com

تاریخ پذیرش: ۱۴۰۲/۰۵/۲۳

تاریخ دریافت: ۱۴۰۲/۰۳/۱۰

چکیده

هدف از انجام این تحقیق، شناسایی و اولویت‌بندی جرایم اجتماعی رایج در فضاها و اماکن ورزشی کشور است. این تحقیق از نوع کاربردی است که به شیوه پیمایشی و با استفاده از پنل خبرگان (۴۵ نفر) انجام شده است. از دو روش سلسله مراتبی (AHP) و TOPSIS برای اولویت‌بندی بهره گرفته شد. همچنین آزمون رتبه‌ای اسپیرمن نیز استفاده شد. نتایج بیانگر آن است که دوازده جرم اجتماعی در محیط‌های ورزشی رایج است که در دو دسته سبک و سنگین طبقه‌بندی می‌شوند. وزن جرایم سبک نسبت به جرایم سنگین، بالاتر برآورد گردیده است که این امر نشان‌دهنده احتمال وقوع بیشتر این نوع از جرایم می‌باشد (۰/۴۵۶ در مقابل ۰/۳۸۸). ۳ مورد نیز در هر دو روش AHP و TOPSIS یکسان می‌باشد. به این ترتیب که جرم «عدم توجه به مقررات وضع شده در محیط ورزش»، بیشترین میزان را در فضاها و اماکن ورزشی به خود اختصاص داده است و جرم «درگیری منجر به قتل در محیط ورزش» کمترین میزان وقوع را در محیط‌های ورزشی دارا بوده است. با توجه به ضریب همبستگی رتبه‌ای اسپیرمن به دست آمده برای جرایم سبک و سنگین (به ترتیب ۰/۹۵۳٪ و ۰/۸۸۲٪) معلوم می‌شود که بین دو روش مورد استفاده چه در حالت کلی و چه در حالت جزئی همبستگی بالایی وجود دارد. که این خود نشان‌دهنده میزان بالای هماهنگی بین نتایج حاصل شده از دو روش مورد استفاده برای اولویت‌بندی در این تحقیق است. در مجموع، پیشنهاد می‌شود با اختصاص بودجه کافی به منظور ارایه برنامه‌های آموزشی، ترویجی و تبلیغی و نیز کاربرد تجهیزات حفاظتی بیشتر نظیر دوربین‌های مداربسته می‌توان در راستای استفاده مطلوب از اماکن و فضاهای ورزشی گام برداشت.

واژگان کلیدی: جرایم اجتماعی، فضاهای ورزشی، AHP، TOPSIS

مقدمه

سلامتی، آرامش و شادابی سه ارمان اصلی توجه به ورزش و تفریح است (Abbasinasab, 2017). ورزش پدیده‌ای است که به شدت تحت تاثیر سبک زندگی مردم قرار دارد (Babaei et al., 2014). این موضوع سبب گردیده تا علاقه به تندرستی در نزد افراد جامعه افزایش یافته و ارزش بیشتری را برای گذران اوقات فراغت قایل شوند (Helliwell et al., 2018). همین عامل مزید بر علت شده است تا سازمان‌ها تمایل بیشتری برای صرف هزینه در راستای ارتقای کیفیت خدمات‌دهی خود داشته باشند (Ashraf et al., 2019). یکی از مواردی که در ارتباط تنگاتنگی با موضوع رضایت از فضاها و خدمات عمومی می‌باشد، جنبه‌های امنیتی و اجتماعی می‌باشد (Mohammadpanahi Selseleh, 2022). امروزه، فراهم نمودن محیطی سرشار از شادابی و نشاط و برقراری امنیت اجتماعی در آن، به عنوان یک نیاز حداقلی شناخته شده است (Hosseini et al., 2016). در اصل، باید محیطی را فراهم نمود تا افراد بتوانند ساعاتی را به دور از مشکلات رایج در زندگی روزمره، و در کنار خانواده و دوستان به امر ورزش و تفریح بپردازند (Chalabi & Mousavi, 2017).

گزارشات مستند و شفاهی، بیانگر آن است که در بسیاری از موارد، میزان امنیت اجتماعی در فضاها و اماکن ورزشی از وضعیت مطلوبی برخوردار نیست. به نحوی که انواع جرایم اجتماعی در این قبیل اماکن بروز می‌نمایند. این در حالیست که خانواده‌ها خواستار مدیریت اثربخش در زمینه استقرار نظام پیشگیری و نظارت با این قبیل موارد هستند (Mohammadpanahi Selseleh, 2022). با توجه به گسترش روزافزون درصد جمعیت شهرنشین و افزایش کمیّت و کیفیت چالش‌های زندگی شهری به ویژه آسیب‌های اجتماعی، به نظر میرسد مجازات‌های اعمال شده برای متخلفین از ضمانت و کفایت لازم برخوردار نمی‌باشد و نه تنها مشکلات موجود را برطرف نمی‌نماید، بلکه نقش موثری بر بازدارندگی از آنها نیز ندارد (Robinson, 2006). بنابراین، لازم است تا محققان و صاحب‌نظران بر روی مقوله پیشگیری از جرایم بیش از پیش متمرکز شوند تا از این طریق بتوانند از رخدادهای احتمالی آتی اجتناب ورزند (Chalabi & Mousavi, 2017).

جرم‌انگاری تخریب و استفاده از مجازات‌های کیفری در کنار جبران خسارات ناشی از آنها از جمله واکنش‌هایی است که نسبت به این اعمال توسط جامعه بشری اتخاذ گردیده است (Brisman & South, 2018). البته این مهم نیز بیش از هر چیز نیاز به درک چرایی و علل ایجاد جرم و انگیزه‌های آن دارد (Di Ronco et al., 2018)، به نحوی که امروزه، در حقوق بین‌الملل ورزشی، یکی از جنبه‌های مهمی که مورد توجه قرار گرفته، گونه‌شناسی جرایم ورزشی است. چرا که آگاهی از انگیزه‌ها، دلایل، فشارها و تمامی فاکتورهایی که متخلف را به سمت ارتکاب جرم پیش می‌برد می‌تواند در اتخاذ راهبرد صحیح برای پیشگیری و حفاظت موثر باشد (Hajivand et al., 2018). بی‌تردید، یکی از منابع عمده ناامنی در جوامع بشری، آن دسته از رفتارهایی است که در قوانین کیفری در قالب فعل یا ترک فعل، جرم‌انگاری شده‌اند. بزهکاری یا همان مجموعه جرایم ارتكابی در زمان معین، در واقع انسجام اجتماعی و بنابراین بقای نظم عمومی را در معرض خطر فروپاشی قرار می‌دهد (Zhang et al., 2016). از این‌رو، دولت‌ها از دیرباز و پیش از هر چیز، با توسل به نهادهای قهرآمیز و واکنش سرکوب‌گر (مجازات) در مقام مبارزه با جرایم، بر می‌آیند. ولیکن آمار جنایی، نشان می‌دهد که با وجود تقویت ساختار مجازات‌ها و به طور کلی توسعه قلمرو حقوق جزایی، نظام کیفری به تنهایی نمی‌تواند جلوه‌های گوناگون بزهکاری را مهار کند (Akrami et al., 2018). ظرفیت محدود نظام کیفری در مبارزه موثر با بزهکاران، دولت‌ها را به سوی مطالعه و اتخاذ و اعمال راهکارهای غیرکیفری سوق داده است و بدین‌سان است که در کنار پاسخ‌های سرکوب‌گر، ضرورت جستجوی پاسخ‌هایی خارج از قلمرو حقوق کیفری، از جمله پاسخ‌های پیشگیرانه، در برابر جرم احساس شده است (UN, 2006). پیشگیری از وقوع جرایم، مرحله نخست پاسخ است که در برابر کاهش امنیت اماکن عمومی مورد استفاده قرار می‌گیرد. مقوله پیشگیری، از اقسام جرم‌شناسی کاربردی است که به مطالعه و بررسی وسایل و امکانات علمی و عملی پیشگیری از ارتکاب اعمال مجرمانه می‌پردازد (Daneshnari & Moradfar, 2016). نظام کیفری در راستای اعمال مجازات‌ها، به طور جانبی و حاشیه‌ای می‌تواند خاصیت پیشگیری نیز داشته باشد. پیشگیری از وقوع جرم اجتماعی در مقررات گوناگون بین‌المللی مورد توجه قرار گرفته است (Rezaeeniaraki & Rezaee, 2020).

شیرعلی‌پور و همکاران (۱۴۰۱) در یک تحقیق مستقل اقدام به شناسایی و اولویت‌بندی مولفه‌های اثرگذار بر مدیریت امنیت رویدادهای ورزشی نمودند. نتایج نشان داد که عواملی همچون مدیریت بهداشت، مدیریت منابع انسانی، مدیریت منابع مالی،

اکبری نوده و همکاران: شناسایی و اولویت‌بندی مقایسه‌ای جرایم اجتماعی بروز یافته در فضاها و اماکن ورزشی 3

تحولات سازمانی و مدیریتی، سهم رویداد در دستیابی به اهداف سازمان، پیامدهای برگزاری رویداد، و مدیریت ایمنی و امنیت به عنوان عوامل موثر بر امنیت رویدادهای ورزش در مسابقات دانش‌آموزی شناسایی شدند. همچنین تحلیل آنتروپی نشان داد که به ترتیب مدیریت امنیت، مدیریت منابع مالی، مدیریت منابع انسانی، دارای بیشترین امتیاز را در میزان اثرگذاری بر مدیریت امنیت رویدادهای ورزشی دانش‌آموزی دارند (Shiralipour et al., 2022).

محمودی و همکاران (۱۴۰۰) نقش امنیت و مخاطرات ادراک شده را در ارتقای پیوند اجتماعی گردشگران ورزشی‌های زمستانی را بررسی کردند. نتایج نشان داد که امنیت بر پیوند اجتماعی و مخاطرات اجتماعی اثر مثبت و معنی‌دار دارد. در نهایت نتایج معادلات ساختاری نشان می‌دهد امنیت از طریق متغیر میانجی مخاطرات ادراک شده بر پیوند اجتماعی گردشگران ورزشی‌های زمستانی اثر مثبت و معناداری دارد. ایجاد شرایط مناسب امنیت و مخاطرات ادراک شده نقش مهمی در ارتقای پیوند اجتماعی گردشگران ورزشی‌های زمستانی دارد. بدین منظور علاوه بر تأمین امنیت باید موضوعاتی مانند وجود کارکنان آموزش دیده و عملکرد مطلوب مجموعه در هنگام حوادث باید در اولویت اقدامات قرار گیرد (Mahmoudi et al., 2020). رضایی نیارکی و رضایی (۱۳۹۹) نیز عوامل زمینه‌ای موثر بر تأمین امنیت مسابقات لیگ برتر فوتبال ایران را با استفاده از رویکرد سلسله‌مراتبی بررسی کردند. در این بین برای عامل زمینه‌ای ۴ عامل فرعی به نام‌های استفاده از ابزارهای نوین نظارتی، توجه به زیرساخت‌ها، کنکاش محیط و حفاظت از مواد خطرناک شناسایی شد (Rezaeeniaraki & Rezaee, 2020).

هدف از انجام این تحقیق، بررسی، شناسایی و اولویت‌بندی انواع جرایم اجتماعی است که در فضاها و اماکن ورزشی کشور رخ می‌دهند. در اصل، محقق به دنبال یافتن پاسخی برای این پرسش است که براساس نظر کاربران، جرایم اجتماعی رایج در فضاها و اماکن ورزشی کشور کدامند؟ و اولویت‌بندی آنها چگونه است؟

روش پژوهش

تحقیق حاضر، به لحاظ هدف، از نوع کاربردی؛ و به لحاظ روش گردآوری داده‌ها از نوع میدانی (پیمایشی) است. به علاوه، به لحاظ روش تجزیه و تحلیل داده‌ها نیز از نوع توصیفی است. جامعه آماری تحقیق، خبرگان عرصه مدیریت ورزشی، مالکان و مدیران فضاها و اماکن ورزشی و نیز کارشناسان حقوقی (قضات، وکلا و کارشناسان خبره دادگستری) بوده است. بر این مبنا و با توجه به نامشخص بودن تعداد دقیق جامعه آماری، از روش نمونه در دسترس به تعداد ۴۵ نفر استفاده گردید. ابزار جمع‌آوری داده‌ها پرسشنامه محقق ساخته بوده که شامل دو بخش می‌باشد. پرسشنامه شماره ۱؛ به منظور شناسایی انواع جرایم بروز یافته و پرسشنامه شماره ۲؛ به منظور تشکیل ماتریس و اولویت‌بندی آنها.

سنجش میزان روایی پرسشنامه از طریق روش اعتبار محتوا (اعتبار صوری) انجام گرفته است. جهت دستیابی به روایی پرسشنامه، سعی شده است تا در طراحی پرسش‌ها از مطرح نمودن سوال‌های مبهم، نامربوط و پیچیده خودداری شود. بنابراین از روش آلفای کرونباخ استفاده شده است. بدین منظور ۲۰ عدد پرسشنامه به صورت مقدماتی بین اعضاء جامعه آماری توزیع گردید، و پس از جمع‌آوری و تحلیل توسط نرم‌افزار SPSS19، نتایج نشان می‌دهد که اعتبار ۰/۸۸۹ برآورد گردیده است، از آنجایی که این مقدار بزرگتر از ۰/۷ است، بنابراین پرسشنامه از پایایی قابل قبولی برخوردار بود.

برای تجزیه و تحلیل داده‌ها، به ترتیب از روش‌های میانگین حسابی، روش TOPSIS، روش AHP و آزمون همبستگی رتبه‌ای اسپیرمن استفاده شد. برای تعیین ضریب اهمیت (وزن) چندین روش وجود دارد که معمول‌ترین آنها مقایسه زوجی است. در این روش، معیارها دوه‌دو با یکدیگر مقایسه می‌شوند و درجه اهمیت هر معیار، نسبت به دیگری مشخص می‌شود. روش کار بدین شکل است که به هر مقایسه زوجی یک عدد ۱ تا ۹ نسبت داده می‌شود. معنی هر عدد در جدول شماره (۱) مشخص شده است (Beskes et al., 2015).

جدول ۱- راهنمای وزن‌دهی در مقایسه زوجی (Beskese et al., 2015)

توضیح	تعریف	امتیاز (شدت اهمیت)
در تحقق هدف دو معیار اهمیت مساوی دارند	اهمیت مساوی	۱
تجربه نشان می‌دهد که برای تحقق هدف، اهمیت i بیشتر از j است.	اهمیت اندکی بیشتر	۳
تجربه نشان می‌دهد که اهمیت i خیلی بیشتر از j است.	اهمیت بیشتر	۵
تجربه نشان می‌دهد که اهمیت i خیلی بیشتر از j است.	اهمیت خیلی بیشتر	۷
اهمیت خیلی بیشتر i نسبت به j به طور قطعی به اثبات رسیده است.	اهمیت مطلق	۹
هنگامی که حالت‌های میانه وجود دارد.	-	۲,۴,۶,۸

بدین منظور، از نمونه آماری تحقیق درخواست گردید تا از طریق مقایسه زوجی عوامل، نسبت به تعیین درجه اهمیت آنها اقدام نمایند تا بتوان مقایسه‌ای میان درجه اهمیت عوامل موثر بر پیشگیری از جرایم محیط زیستی با تعداد وقوع و ارتکاب جرم صورت گیرد. برای محاسبه وزن نسبی عوامل روش‌های گوناگونی وجود دارد که در این تحقیق از روش میانگین حسابی مقایسه زوجی استفاده شده است. نرخ ناسازگاری در این ماتریس ۰.۰۱ محاسبه شد که نشانگر اعتبار مطلوب ماتریس است. در روش همبستگی پیرسون، دو مورد به روش زیر محاسبه شد:

الف) به صورت کلی: یعنی صرفنظر از گروهی که هر عامل در آن قرار دارد. مقدار آن عامل با استفاده از نرم‌افزار SPSS محاسبه شد که برابر با ۰.۸۵/۱٪ بود.

ب) به صورت گروهی: یعنی ضریب همبستگی رتبه‌ای اسپیرمن برای رتبه‌های اختصاص داده شده (توسط AHP و TOPSIS) به عوامل مورد بررسی در هر گروه محاسبه شد.

نتایج

براساس مطالعات پایه و نیز آرای پرسش‌شوندگان، جرایم اجتماعی رایج در محیط‌های ورزشی کشور را می‌توان به شرح ذیل معرفی و دسته‌بندی نمود:

الف) جرایم سبک

شامل "ایجاد بی‌نظمی و آشوب در محیط ورزشی"، "استفاده بدون اجازه از وسایل ورزشی دیگران"، "ایجاد آلودگی‌های محیطی در محیط ورزش"، "عدم تهیه بلیت و ورود بدون مجوز به اماکن ورزشی"، "بی‌احترامی و فحاشی به ورزشکاران، مربیان، مدیران، تماشاگران و..."، "سردادن شعارهای خارج از عرف" و "عدم توجه به مقررات وضع‌شده در محیط ورزش".

ب) جرایم سنگین

شامل "سرقت اموال دیگران و یا تجهیزات فضاهای ورزشی"، "نزاع و درگیری در محیط ورزش"، "زورگیری و ارباب سایر ورزشکاران و یا تماشاگران"، "درگیری منجر به قتل در محیط ورزش" و "وندالیسم و تخریب اموال عمومی در محیط ورزش".

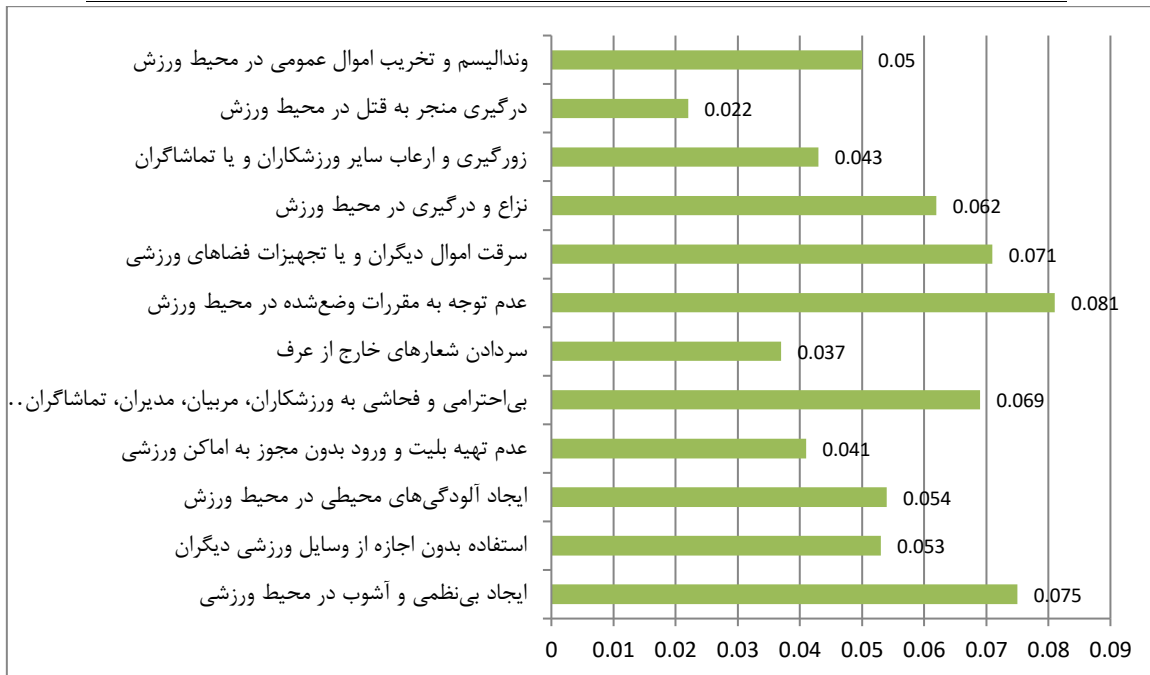
در ادامه، اولویت‌بندی جرایم متناسب با نوع آنها صورت گرفت که نتایج در جدول شماره ۲ ارائه شده است. همانطور که مشاهده می‌شود، در مجموع، براساس روش AHP، وزن جرایم سبک نسبت به جرایم سنگین، بالاتر برآورد گردیده است که این امر نشان‌دهنده احتمال وقوع بیشتر این نوع از جرایم می‌باشد (۰/۴۵۶ در مقابل ۰/۳۸۸). همچنین، اولویت‌های شماره ۱، ۳ و ۱۲ در هر دو روش AHP و TOPSIS یکسان می‌باشد. به این ترتیب که در هر دو روش مشخص گردید که جرم مربوط به «عدم توجه به مقررات وضع‌شده در محیط ورزش»، بیشترین میزان را در فضاها و اماکن ورزشی به خود اختصاص داده است. همچنین، جرم «درگیری منجر به قتل در محیط ورزش» کمترین میزان وقوع را در محیط‌های ورزشی دارا بوده است. و از سوی دیگر،

اکبری نوده و همکاران: شناسایی و اولویت‌بندی مقایسه‌ای جرایم اجتماعی بروزیافته در فضاها و اماکن ورزشی 5
 جرم «سرقت اموال دیگران و یا تجهیزات ورزشی» نیز در هر دو مدل رتبه سوم را کسب کرده است. در مابقی موارد، جایگاه جرایم در دو روش مورد استفاده برابر و یکسان نبوده و در مواردی دارای تفاوت‌های جزئی می‌باشد.

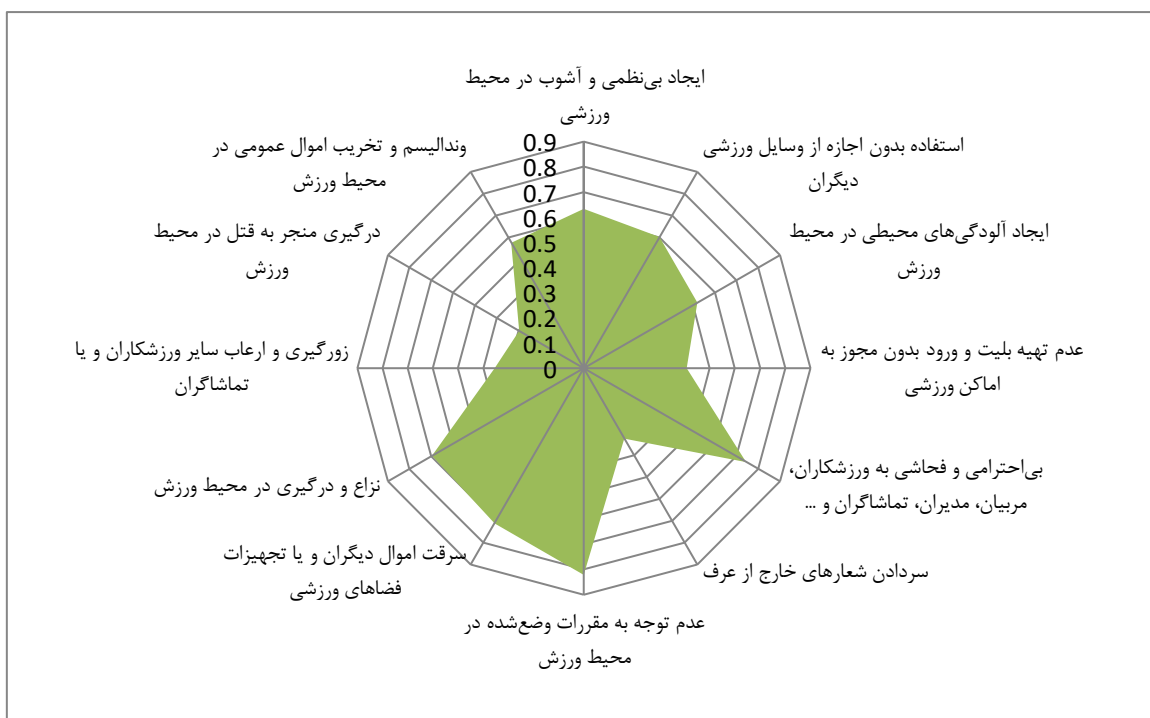
جدول ۲ - دسته‌بندی و اولویت‌بندی جرایم براساس روش AHP و TOPSIS

خروجی‌های روش TOPSIS		خروجی‌های روش AHP			نوع جرم	دسته‌بندی جرایم
رتبه کلی	cl_{i+}	رتبه کلی	اوزان جرایم	اوزان معیارها		
۵	۰/۶۳۳	۲	۰/۰۷۵		ایجاد بی‌نظمی و آشوب در محیط ورزشی	جرایم سنگین
۶	۰/۶۰۱	۷	۰/۰۵۳		استفاده بدون اجازه از وسایل ورزشی دیگران	
۸	۰/۵۲۱	۶	۰/۰۵۴		ایجاد آلودگی‌های محیطی در محیط ورزش	
۹	۰/۴۰۸	۱۰	۰/۰۴۱	۰/۴۵۶	عدم تهیه بلیت و ورود بدون مجوز به اماکن ورزشی	
۲	۰/۷۴۴	۴	۰/۰۶۹		بی‌احترامی و فحاشی به ورزشکاران، مربیان، مدیران، تماشاگران و ...	
۱۱	۰/۳۲۲	۱۱	۰/۰۳۷		سردادن شعارهای خارج از عرف	
۱	۰/۸۲۱	۱	۰/۰۸۱		عدم توجه به مقررات وضع شده در محیط ورزش	
۳	۰/۷۱۱	۳	۰/۰۷۱		سرقت اموال دیگران و یا تجهیزات فضاهای ورزشی	جرایم سنگین
۴	۰/۶۹۷	۵	۰/۰۶۲		نزاع و درگیری در محیط ورزش	
۱۰	۰/۳۵۵	۹	۰/۰۴۳	۰/۳۸۸	زورگیری و ارباب سایر ورزشکاران و یا تماشاگران	
۱۲	۰/۲۹۶	۱۲	۰/۰۲۲		درگیری منجر به قتل در محیط ورزش	
۷	۰/۵۷۶	۸	۰/۰۵۰		وندالیسم و تخریب اموال عمومی در محیط ورزش	

در شکل ۱ و ۲ نمودار مقایسه‌ای جرایم اجتماعی در محیط‌های ورزشی براساس روش مورد مطالعه ارائه شده است.

شکل ۱- نمودار رتبه‌بندی جرایم اجتماعی در محیط‌های ورزشی براساس وزن نهایی حاصل از روش AHP

شکل ۲- نمودار رتبه‌بندی جرایم اجتماعی در محیط‌های ورزشی براساس وزن نهایی حاصل از روش TOPSIS

با توجه به ضریب همبستگی رتبه‌ای اسپیرمن به دست آمده معلوم می‌شود که بین دو روش مورد استفاده چه در حالت کلی و چه در حالت جزئی همبستگی بالایی وجود دارد. که این خود نشان دهنده میزان بالای هماهنگی بین نتایج حاصل شده از دو روش مورد استفاده برای اولویت‌بندی در این تحقیق است (جدول ۳).

جدول ۳ - بررسی ضریب همبستگی جرایم براساس روش‌های مورد مطالعه

گروه	بر مبنای روش AHP	بر مبنای روش TOPSIS	ضریب همبستگی اسپیرمن
جرایم سبک	۰/۴۵۶	۰/۸۳۴	٪۹۵/۳
جرایم سنگین	۰/۳۸۸	۰/۷۶۶	٪۸۸/۲

بحث و نتیجه‌گیری

در این تحقیق تلاش گردید تا از طریق مراجعه به آرای خبرگان، انواع جرایم اجتماعی رایج در فضاها و اماکن ورزشی کشور شناسایی و اولویت‌بندی شوند. در مباحث مربوط به حقوق کیفری، از دو نوع تقسیم‌بندی رایج برای جرایم اجتماعی استفاده می‌شود. یک دیدگاه بر عمدی و غیرعمدی بودن جرایم تاکید دارد و دیدگاه دیگر، بر ارتکاب جرم به شکل سبک و سنگین اشاره دارد. در این تحقیق از رویکرد دوم بهره‌گیری شده است.

مطابق با نتایج تحقیق حاضر، ۱۲ نوع جرم اجتماعی در محیط‌های ورزشی شناسایی شدند. البته می‌توان موارد جزئی‌تری را نیز اضافه نمود. ولیکن به لحاظ ماهیتی می‌توان با اطمینان خاطر بیان نمود که تمامی جرایم اجتماعی رایج در ۱۲ مورد فوق‌الذکر خلاصه می‌گردند. در این میان، بالاترین وزن در هر دو روش مورد استفاده، اختصاص به جرم «عدم توجه به مقررات وضع شده در محیط ورزش» داشته است. به نحوی که در روش AHP و TOPSIS به ترتیب واجد امتیاز ۰/۰۸۱ و ۰/۸۲۱ بوده است. این مورد بر عدم توجه کاربران به ملاحظات و بایدها و نبایدهای وضع شده برای محیط‌های ورزشی دلالت دارد. به طور مثال: زمان ورود و خروج، مکان تعویض لباس‌ها، نحوه استفاده از وسایل و تجهیزات ورزشی، عدم استعمال دخانیات و یا به همراه نیاروردن برخی لوازم ممنوعه و ... که به کرات گزارش شده است. نتایج این بخش از تحقیق با مطالعه صورت گرفته توسط محمودی و همکاران (۱۴۰۰) و رضایی نیارکی و رضایی (۱۳۹۹) مطابقت دارد. چرا که در آن تحقیقات نیز به همین موارد اشاره شده است. از سوی دیگر، در روش AHP اولویت دوم به جرم «ایجاد بی‌نظمی و آشوب در محیط‌های ورزشی» اختصاص یافته است. در حالیکه در روش TOPSIS اولویت دوم مربوط به جرم «بی‌احترامی و فحاشی به ورزشکاران، مربیان، تماشاگران و ...» است. با وجود آنکه این مورد در ظاهر متفاوت به نظر می‌رسند، ولیکن ماهیتاً دارای قربت می‌باشند. نتایج این بخش از تحقیق با مطالعه صورت گرفته توسط شیرعلی‌پور و همکاران (۱۴۰۱) همخوانی دارد. چرا که در آن تحقیقات نیز به همین موارد اشاره شده است. در خصوص اولویت شماره ۳ نکته حایز اهمیت آن است که مجدداً هر دو روش به یک عامل مشترک اشاره داشته‌اند. به طوری که جرم «سرقت اموال دیگران و یا تجهیزات فضاها و اماکن ورزشی» به ترتیب دارای وزن ۰/۰۷۱ و ۰/۷۱۱ بوده است. این مورد به ویژه در مناطق شهری که به لحاظ وضعیت اقتصادی فقیر محسوب می‌شوند، به کرات مشاهده و گزارش شده است. هر چند که گزارشاتی دال بر وقوع این موارد در محیط‌های ورزشی مستقر در مناطق مرفه‌نشین نیز موجود است. در نهایت، اولویت آخر در هر دو روش اختصاص به جرم «درگیری منجر به قتل» دارد که به ترتیب دارای وزن ۰/۰۲۲ و ۰/۲۹۶ می‌باشد. هر چند که این مورد به ندرت رخ داده است، ولیکن به لحاظ اهمیت ساختاری دارای وزن بالایی می‌باشد که خارج از موضوع تحقیق حاضر می‌باشد.

جرم «ایجاد آلودگی‌های محیطی در محیط ورزش» در روش AHP و TOPSIS به ترتیب اولویت ۶ و ۸ را کسب کرده است. این جرم اشاره دارد بر تولید و رهاسازی زباله در فضاها و اماکن ورزشی و یا ایجاد آلودگی صوتی و انواع مزاحمت‌ها برای سایر کاربران و ساکنین در مناطق همجوار. این مورد با تحقیقات صورت گرفته توسط دانش‌ناری و مرادفر (۲۰۱۹) هم‌راستا است. نظر به تعدد و تنوع جرایم اجتماعی در محیط‌های ورزشی کشور و با توجه به آنکه بخش اعظمی از استان‌های کشور دارای آمار بالایی بوده و روند ارتکاب جرایم نیز افزایشی می‌باشد، لازم است تا اقدامات موثرتر و جدی‌تری در این خصوص صورت گیرد. پیشگیری از وقوع جرایم، مرحله نخست پاسخ است که باید استفاده قرار می‌گیرد. مقوله پیشگیری، از اقسام جرم‌شناسی کاربردی است که به مطالعه و بررسی وسایل و امکانات علمی و عملی پیشگیری از ارتکاب اعمال مجرمانه می‌پردازد. نظام کیفری در راستای اعمال مجازات‌ها، به طور جانبی و حاشیه‌ای می‌تواند خاصیت پیشگیری نیز داشته باشد.

در مطالعه حاضر، بر روی علل رفتاری و انگیزشی ارتکاب جرایم اجتماعی بررسی صورت نگرفته است. ولیکن؛ همانطور که در یافته‌های تحقیق (Pain, 2003; Reese, 2010) اشاره شده است، آگاهی از انگیزه‌ها، دلایل و تمامی فاکتورهایی که متخلف را به سمت ارتکاب جرم پیش می‌برد، می‌تواند در اتخاذ راهبرد صحیح برای پیشگیری موثر باشد. در مجموع، و با توجه به نتایج مستخرج از هر دو تحقیق، می‌توان چنین ادعا نمود که نظرات کاربران از همخوانی قابل قبولی برخوردار بوده و براساس اظهارات آنها می‌توان جرایم را اولویت‌بندی نمود. در این راستا، پیشنهادهای زیر مطرح می‌باشد:

- اختصاص بودجه کافی به منظور ارایه برنامه‌های آموزشی، ترویجی و تبلیغی در راستای توسعه فرهنگ استفاده صحیح از اماکن و فضاهای ورزشی؛
- مطالعه و بررسی علل انگیزشی و چرایی وقوع جرایم اجتماعی در محیط‌های ورزشی؛
- استفاده از تجهیزات و وسایل امنیتی و حفاظتی (از قبیل دوربین مداربسته و ...) در تمامی فضاهای ورزشی.

- Abbasi Nasab, A (2017). Investigating the relationship between social vitality and public sports with order and social security, *Khuzestan Police Science Quarterly*. 6(18). 151-182.(Persian)
- Akrami, F., Karimi, A., Abbasi, M., Shahrivari, A., 2018, Adapting the principles of biomedical ethics to Islamic principles and values in the context of public health policy. *Journal for the Study of Religions and Ideologies*, 2018; 17(49): 46-59. (Persian).
- Arabi, S.M., Nesbi, N. 2016. Applying a Strategic Audit Model to Develop Human Resource Strategies, *Strategic Management Studies*, Vol. 7, No. 25, 197-214 pp. (in persian)
- Ashraf, S., Ilyas, R., Intiaz, M. Ahmad, S. (2019). Impact of Service Quality, Corporate Image and Perceived Value on Brand Loyalty with Presence and Absence of Customer Satisfaction: A Study of four Service Sectors of Pakistan. *International Journal of Academic Research in Business and Social Sciences*, 8(2) 452–474.
- Babaei, M. Mousai,Z . Naqibi,H . (2014). Measuring and ranking the factors affecting the satisfaction of customers of service centers, *International Conference on Management, Economics and Industrial Engineering*, Tehran, Ide Pardaz Institute of Managers in the capital of Vira.(Persian)
- Beskese, A., Demir, H.H., Ozcan, H.K., Okten, H.E. 2015. Landfill site selection using fuzzy AHP and fuzzy TOPSIS: a case study for Istanbul. *Environmental Earth Sciences*, 73(7), 3513–3521.
- Brisman, A., South, N., 2018, Green Criminology and Environmental Crimes and Harms, *Sociology Compass*, Volume13, Issue1.
- Chalabi, M. Mousavi, S. (2007) "Sociological study of factors affecting happiness at micro and macro levels", *Iranian Journal of Sociology*, 9 (1and 2). 34-57.(Persian)
- Danesh Nari H, Moradfar A., 2016, Criminology of the Boom World: A New Approach to International Criminology Studies. *International Policy Study Journal*, 2016; 21(1): 51-74. (Persian).
- Di Ronco, A., Allen-Robertson, J., South, N., 2018, Representing environmental harm and resistance on Twitter: The case of the TAP pipeline in Italy. *Crime Media Culture*. First Published March 7, 2018
- Helliwell, J., Layard, R., & Sachs, J. (2018). World Happiness Report. *New York:Sustainable Development Solutions Network*
- Hosseini S. Amirnejad ,S.Sarkeshik,M. (2016). Investigating the factors affecting the purchasing behavior of customers of sports venues in the 2nd district of Tehran. *New sites in sports management*. 4(14).23-35.(Persian)
- Hajivand, A., Mirkamali, A., Safari, F., Sarvai Sarmidani, O., 2018, Government criminal responsibility for environmental crimes in Iran: Necessities and challenges, *Environmental Sciences*, Vol.16, No.2, 65-82. (Persian).
- Mahmoudi, A., Ghorbani, M., Dabir, A., Sharifi, Z. 2020. The Role of Security and Perceived Risks in Promoting the Social Bond of Winter Sports Tourists. *Journal of social order*, 12(2), 1-26. SID. <https://sid.ir/paper/380028/en> (in persian).
- Mohammadpanahi selseleh, P., Yektayar, M., ramezanineZhad, R., & khodamoradpour, M. (2022). Investigating factors affecting on satisfaction with the quality of urban recreational-sports facilities and its relationship with social vitality (case study: Tehran city). *Knowledge Management in Sport Journal*, 2(2), 99-109. doi: 10.30495/kmsj.2023.1971842.1051 (in Persian).
- Pain, N., 2003, Criminal law and environmental protection- Overview of issues and themes. in: *Environmental Crime: Proceeding of a Conference held 1-3 Sep. 2003 Hobart Neil Gunningham, Jennifer Norberry, and Sandra McKillop (eds.)*.
- Rees, H., 2010, Can criminal law protect the environment? In: South, Nigel and Beirne, Piers (edns.), *Green Criminology*. London: Ashgate Publication: P. 409-427.
- Rezaeeniaraki, M., Rezaee, N. 2020. Prioritize effective restrictive activity in providing support to Iranian soccer support level by performing hierarchical analysis. *Quarterly of*

- order and security gaurds, 13(3 (51), 83-102. SID. <https://sid.ir/paper/404473/en> (in persian)
- Robinson, L. (2006). Customer Expectations of Sport Organization. *European Sport Management Quality*. (6). 64-67.
 - Shiralipour, K., Amirnejad, S., & Sanaei, M. (2022). Prioritizing the Components that Affect the Security Management of Sport Events (Case Study: Student Competitions). *Knowledge Management in Sport Journal*, 2(3), -. doi: 10.30495/kmsj.2022.1967063.1040 (in Persian).
 - UN, 2006. United Nations, International Law Commission. Draft principles on the allocation of loss in the case of trans boundary harm arising out of hazardous activities, Yearbook of the International Law Commission, 2006, vol. II, Part Two.
 - Zhang, B., Cong, C., Junzhan, G., Ting, L. 2016. A New Environmental Protection Law, Many Old Problems? Challenges to Environmental Governance in China. *Journal of Environmental Law*, Volume 28, Issue 2, July 2016, Pages 325–335.

Comparative identification and prioritization of updated social crimes in sports spaces and places of the country using AHP and TOPSIS methods

Habib Akbari Noode¹, Davood Dadashnejad Delshad^{2*}, Morteza Barati³

1- Ph.D. Student in Jurisprudence and Fundamentals of Islamic Law, Faculty of Law, Damghan Branch, Islamic Azad University, Damghan, Iran. 2- Assistant Professor, Faculty of Law, Damghan Branch, Islamic Azad University, Damghan, Iran. (Corresponding Author) 3- Assistant Professor, Faculty of Law, Damghan Branch, Islamic Azad University, Damghan, Iran.

* dadashnejaddavood@yahoo.com

Received: 2023-05-31

Accepted: 2023-08-14

Abstract

The purpose of this research is to identify and prioritize common social crimes in sports spaces and places in the country. This research is of an applied type, which was conducted by a survey method and using a panel of experts (45 people). Two hierarchical methods (AHP) and TOPSIS were used for prioritization. Spearman's rank test was also used. The results show that twelve social crimes are common in sports environments, which are classified into two light and heavy categories. The weight of light crimes has been estimated higher than serious crimes, which indicates the possibility of more occurrence of this type of crimes (0.456 vs. 0.388). 3 items are the same in both AHP and TOPSIS methods. In this way, the crime of "not paying attention to the regulations established in the sports environment" has the highest rate in sports spaces and places, and the crime of "conflict leading to murder in the sports environment" has the lowest rate of occurrence in sports environments. . According to the Spearman's rank correlation coefficient obtained for light and heavy crimes (95.3% and 88.2%, respectively), it is clear that there is a high correlation between the two methods used both in general and in detail. This shows the high degree of coordination between the results obtained from the two methods used for prioritization in this research. In general, it is suggested that by allocating enough funds to provide educational, promotional and promotional programs and also using more protective equipment such as CCTV cameras, we can take steps towards the optimal use of sports venues and spaces.

Keywords: Social crimes, sports spaces, AHP, TOPSIS